

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช
และระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส ของเกษตรกรบนพื้นที่สูง ตำบล
บ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย : นายวิทยา เทิดไพบพานวัลย์

สาขาวิชา : สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: อาจารย์ ดร.ทรงยศ คำชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช และความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช กับระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส ของเกษตรกรบนพื้นที่สูง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยประยุกต์แนวคิดทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือเกษตรกรบนพื้นที่สูงในตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 279 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และค่าไคสแควร์

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาย อายุเฉลี่ย 35 ปี มีสถานภาพสมรสคู่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษารายได้เฉลี่ยต่อครอบครัว 6,000 บาท ต่อเดือน มีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี เคยมีการแพ้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยแสดงออกด้วยอาการปวดศีรษะ เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน วิงเวียนเมื่อมีอาการแพ้สารเคมีโดยการไปพบบุคลากรสาธารณสุข และมีผลการตรวจวัดระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรสในเลือดอยู่ในระดับมีภาวะเสี่ยงปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช ของเกษตรกรอยู่ในระดับสูง และไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง ส่วนปัจจัยกระตุ้น พบว่า การกระตุ้นเตือนจากบุคคลในครอบครัว และการได้รับคำแนะนำเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือเจ้าหน้าที่ทางการเกษตร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชของกลุ่มตัวอย่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะทางประชากร กับ พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อายุ และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชของกลุ่มตัวอย่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชของกลุ่มตัวอย่างกับระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรส พบว่า พฤติกรรมการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับระดับเอ็นไซม์โคลีนเอสเตอเรสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

TheTitle : Factors Related to the Pesticides Using Behavior and Cholinesterase Levels of Upper Land Agriculturists in Ban Luang Sub-district, Chom Thong District, Chiang Mai Mai Province

TheAuthor : Mr. Wittaya Thoetphraiphanawan

Program : Public Health

Thesis Advisors : Asst. Prof. Dr.Chawit Chitwicharn Chairman
: Lect. Dr. Songyos Khamchai Member

ABSTRACT

This research aimed to study factors related to the pesticides using behavior and factors related to the pesticides using behavior and cholinesterase levels of highland agriculturists in Ban Lung sub-district, Chom Thong district, Chiang Mai. Health belief model were applied in this study. Samples were 279 highland agriculturists in Ban Lang sub-district, Chom Thong district, Chiang Mai, by using systematic sampling method. Data was collected by using interview. Descriptive statistics, Pearson correlation coefficient and Chi-Square correlation coefficient were used for data analysis.

The research found that the majority of the questionnaire respondents were male, with average age at years and, married. They were educated at primary level and having 6,000 baht average monthly income. Their area used for farming was 5 Ray or lower. They have used pesticide for or lower than 5 years. Using pesticide. Has affected. Their health, leading to illnesses, including headache, dizzy, nausea and vomiting. The suffering caused by the use of pesticide was consulted with the family and public health officer. It was found that sample's awareness on pesticides using were high and there was no relation to self-health care. For simulative factor, the finding revealed that advices from family and public health officer or agricultural officer had positive relation to pesticide using behavior of the sample which showed statistical significance ($P < 0.01$). The result of relation between characteristics of population and sample's pesticide using behavior was found that age and education had relation to sample's

pesticide using behavior which showed statistical significance ($P < 0.01$). For the result of relation between sample's pesticide using behavior and cholinesterase enzyme level, it was found that sample's pesticide using behavior had relation to cholinesterase enzyme level which showed statistical significance ($P < 0.05$).

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้ และการสนับสนุนอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศ จิตรวิจารณ์ อาจารย์ ดร.ทรงยศ คำชัย อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำต่างๆ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ และช่วยตรวจทาน แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ในทุกขั้นตอน ด้วยความเอาใจใส่ตลอดระยะเวลา พร้อมทั้ง ช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัย ขอขอบ พระขอบคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ นพ.สัมพันธ์ ก่องเงิน คุณทวีศิลป์ ชัยชนะ และคุณนภารัตน์ มานะกิจ ที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ใน การศึกษา และเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์สุชาอำเภอมทอง ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลดอยอินทนนท์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่อำนวยความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเกษตรกรบนพื้นที่สูง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาครั้งนี้ทุกท่าน

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ครอบครัว และขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่เป็น กำลังใจให้ผู้ศึกษาสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จ คุณงามความดี และสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งหลาย อันเกิดจากการศึกษานี้ ขอมอบแด่คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันมีค่าแก่ผู้ศึกษา เพื่อที่จะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและการดำเนินชีวิตต่อไป

วิทยา เทิดไพรพนาวลัย